

2019 – DOSARELE PATRIMONIULUI (XXXIII):

un întreg șir de generații care se perindă, ... fără a lăsa urme?

- meșteșugurile alimentare! - este mai bine să fii iubit decât temut, sau invers?

qui custodiet
ipsos custode

Dosarele patrimoniului (XXXIII)

Indigenous Languages

Anul CARTH în ROMANIA
Romanian Villages

Explore a village and discover
centuries old architecture and
traditional ways of life

Sf. Florian

4 mai

au căutat să
educe tânăra
generație
în spiritul
muncii,
al iubirii
aproapelui
și al cinstei

25 noiembrie

Sf. Ecaterina
Sibiu

stâlpul
infamiei

filosofii și oratorii
au căzut în uitare...

este mai bine să fii iubit decât temut, sau invers?

Juvenal punea o întrebare legitimă, în renumitele sale „Satire”: „cine poate fi încredințat cu putere”(?) sau „cine va privi supraveghetorii”(?), respectiv „cine va proteja păzitorii înșiși?” – „**qui custodiet ipsos custode**”. Problema supravegherii activităților a constituit obiectul multor lucrări de-a lungul vremurilor, în epoca Renașterii cercurile conducătoare îmbrățișând concepția scriitorului – filozof Niccolo Machiavelli (1469-1527): «Se pune astfel problema dacă este mai bine să fii iubit decât temut, sau invers. Răspunsul este că ar trebui să fii și una și alta, dar întrucât este greu să împaci aceste două lucruri, spun că, atunci când unul din două trebuie să lipsească, este mult mai sigur pentru tine să fii temut decât iubit» (primul tratat modern de politică: „**Principiele**”- 1513). Nu întâmplător, principiile puterii politice erau definite prin termenul de „**machiavelism**”, iar persoanele care folosesc aceste principii – în viața publică sau personală – se numesc „**machiavelici**”.

În lucrarea „**Steme și însemne de breaslă din Transilvania**”, autorul dr. Dorin-Ioan Rus explică modul în care trebuie înțeleasă o breaslă, aceasta reprezentând „o comunitate de viață ... Apărarea onoarei breslei a fost esențială a ... reușitei lor”, staroștii fiind cei care reprezentau și apărau buna imagine a breslei, ei impunând o disciplină severă, căutând «să educe tânăra generație în spiritul muncii, al iubirii aproapelui și al cinstei, al comportamentului demn și cinstit atât în

atelier cât și la standurile de vânzare. Cel ce încălca prevederile regulamentului, era pedepsit. Acest lucru îl prevede orice statut, din orice epocă, de la orice breaslă și din orice stat. În schimb, amenziile erau diferite în funcție de felul meșteșugului și al gravității faptei. Pedepse erau nu doar așa-numitele amenzi, ci și pedepsele plătite în natură, sau cele de onoare; printre acestea din urmă se remarcă punerea la stâlpul infamiei, călărirea măgarului, sau chiar „înghășările” („Schnappen”), care constau în numeroare scufundări în apă.(...) **Breasla era o mare familie și în privința distracțiilor.** Masa de maistru, tocmeala ucenicilor, depunerea socotelilor, post-iarmarocul, alegerea noilor staroști și funcționari ai breslei, combinată cu transportarea lăzii la casa noilor staroști, erau tot atâtea posibilități de înveseliere prin mese întinse și bogate, dans și spectacole».

În lucrarea „**Meșteșugurile din Transilvania până în sec. al XVI-lea**” (1954), acad. Ștefan Pascu face precizări legate de meșteșugurile alimentare. Despre **brutărit** scria: «Un brutar (pistor) cu numele Gheorghe se întâlnește la Sibiu în anul 1346. Pe acest brutar îl întâlnim exercitându-și meșteșugul și după 21 de ani, la 1367. (...) Numărul brutarilor... era atât de mare, încât la 1376 ei erau constituiți în breaslă (**pistorum fraternitas**). Brutarii aprovizionau orașul cu pâine de diferite calități și mai ales cu pâine de calitate superioară, cu pâine albă și cu alte produse: jimble, cozonaci, turte, etc. Ei erau obligați să producă o cantitate de pâine albă care să satisfacă toate nevoile de consum. Brutarii care făceau pâine de calitate necorespunzătoare, erau pedepsiți cu bani și cu interzicerea practicării meseriei timp de 8 săptămâni. **Măcelăritul.** Meșteșugul măcelăritului era tot atât de important, sau chiar mai important decât brutăritul pentru acele vremuri, deoarece pâinea și-o coceau singuri cei mai mulți locuitori ai orașelor, pe când carnea era cumpărată de la măcelari (...) În registrele bisericii din Sibiu se amintește, la 1370, o măcelărie așezată în Piața Mică din acel oraș. (...) ei se constituie, la 1376, într-o breaslă (**carnificum fraternitas**). (...) Măcelarii ardeleni aveau obligația să aprovizioneze populația din orașul respectiv cu carne suficientă, proaspătă. Cel ce neglijează această obligație, vânzând carne provenită din animale de furat, se purtau rău cu clienții sau vindeau carne stricată, erau pedepsiți cu bani, cu interzicerea practicării meseriei timp de o lună și cu aruncarea cârnii stricate la câini. Măcelarii mai pregăteau și alte derivate din carne: carne afumată, cîrnați, etc. (...) Branșele meșteșugurilor alimentare erau puțin numeroase, deoarece în acel timp fiecare familie își pregătea în cea mai mare măsură alimentele de care avea nevoie, adresându-se mai puțin unor specialiști.»

Un capitol important al lucrării lui Dorin-Ioan Rus este „**Alegerea sfinților patroni ai breslelor din Transilvania**”. Reproducem câteva fragmente edificatoare: «Breasla constituia și o comunitate de viață religioasă. (...) Multe bresle aveau în biserici propriul lor altar, pe care erau aprinse lumânări la sărbătorile oferite de slujba, în special în ziua Sfântului – patron, și unde era oficiată masa. (...) Frățietatea calfelor se obliga ca în biserică să se preocupe de altarele protectorilor lor cu toată seriozitatea și în măsura posibilităților lor, (...) Fiecare breaslă și-a avut propriul său sfânt patron, unele chiar doi sau trei, există cazuri în care un sfânt poate patrona mai multe meșteșuguri. (...) Sentimentele intense față de figuri sfinte și morți martirizați provin din iudaismul târziu și fac parte dintr-un șir impresionant de credințe. În perioada antichității târzii, acest cult al sfinților era atât de răspândit, încât „... **filosofii și oratorii au căzut în uitare**; masele nici măcar nu cunosc numele împăraților și ale generalilor lor; dar **toată lumea știe numele martirilor, mai bine**

decât pe cele ale prietenilor intimi (...)». Aici, descoperim că în occident, brutarii au avut trei sfinți protectori: Honoratus (30 IX), Nicolae (6 XII) și Elisabeta (4.VII); aceasta din urmă fiind reprezentată cu „o cană și o pâine în mâini” (...) Sf. Elisabeta, fiica lui Andrei al II-lea, regele Ungariei, care oferea săracilor pâinea, cu propriile ei mâini a devenit în scurt timp patroana brutarilor din Transilvania”. Măcelarii occidentali aveau ca sfinți protectori pe Antonius (17.I), Luca (18 X) și Bartolomeu (24.VIII). Berarii l-au avut ca sfânt protector pe Sfântul Florian, unul din cei mai mari sfinți ai Austriei Superioare (fiind sărbătorit la 4 mai, anual). Morarii și rotarii au ca protector pe sf. Katharina „care a reușit să frângă prin rugăciune roata cu dinți, cu care prigonitorii ei au încercat s-o omoare”. Biserica Ortodoxă o venerază în fiecare an pe Sf. Ecaterina de Alexandria (la 25 noiembrie), martirizată în timpul împăratului roman Maxentius (înc. sec. al IV-lea), sărbătorirea ei fiind restaurată și în calendarul romano-catolic (din 2002).

Știați că **Reuniunea Meseriașilor din Săliște**, singura care mai activează în județul Sibiu, sărbătorește în prima duminică din Postul Mare - **Duminica Ortodoxiei** -, comemorând victoria credinței adevărate? Să remarcăm că românii nu sunt în situația italienilor, care au invocat lipsa unor izvoare istorice, determinându-l pe Alessandro Manzoni să constate: «Faptul că studiile cele mai filosofice și mai aprofundate asupra situației în care se afla populația italiană sub dominația longobardă nu au putut conduce decât la disperarea provocată de cunoașterea ei, ar constitui una dintre cele mai apăsătoare și mai fecunde probleme pe care ni le poate oferi istoria. O mulțime nesfârșită de oameni, **un întreg șir de generații, care se perindă pe pământ**, pe propriul lor pământ, neobservată, **fără a lăsa urme despre această trecere, este un fenomen trist, dar important**, iar motivele atât de adânci s-ar putea să fie mult mai pline de învățăminte decât multe alte descoperiri.»

(sursa: Paolo Cammarosano, *Ghid pentru studiul istoriei medievale*, 2007)

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/special/dosarele-patrimoniului-xxxiii-146135.html>

The screenshot shows a web browser window with the URL www.tribuna.ro/stiri/special/dosarele-patrimoniului-xxxiii-146135.html. The page header includes the Tribuna logo and a banner for the Festivalul Enescu la Sibiu. The navigation menu contains: Eveniment, Actualitate, Stirile de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area displays the article title "Dosarele patrimoniului (XXXIII):" by Marius HALMAGHI, dated 12.08.2019 12:07, with 1299 views and 1 comment. A small image of a woman and a child is visible in the bottom right corner of the article preview.

În: Tribuna, 12 august 2019